

Årsplan 2025-2026

“Samspill og glede - Vi er tilstede”

DET ER DEN DRAUMEN

*Det er den draumen me ber på
at noko vedunderleg skal skje,
at det må skje –
at tidi skal opna seg,
at hjarta skal opna seg,
at dører skal opna seg,
at berget skal opna seg,
at kjeldor skal springa –
at draumen skal opna seg,
at me ei morgonstund skal glida inn
på ein våg me ikkje har visst om.*

Olav H. Hauge /
Fra Diktsamlingen «Dropar I Austvind», 1966.

THERE IS THIS DREAM

*There is this dream we carry with us
that something wonderful will happen,
that it must happen –
that time will open up
that the heart will open up
that doors will open up
that the mountain will open up
that springs will burst forth -
that the dream will open up
that we one early morning hour
will slip in on a wave
we never knew existed.*

From the poetry collection “Drops in the east wind”, 1966.
Translated by Lita Haddal.

Originalt maleri av Melinda Kiss henger på
Plomma, personalets pauserom på Torderød

Torderød barnehage ligger idyllisk til på Jeløya i Moss. Barnehagen vår er en liten barnehage med plass til 20 barn, lokalisert i Torderød skole.

Barnehagens åpningstid er: 07.00 - 17.00

Kontaktinformasjon:

Folke Bernadottes gate 8, 1511 Moss

Telefon: 47285951

Styrer: Maria Erichsen, styrer

Lita Haddal, konstituert styrer

Telefon: 97620123

E-post: styrer@torderod.no

Nettside: <https://torderod-barnehage.no>

Instagram: Torderodbarnehage

Facebook: <https://www.facebook.com/torderodbarnehage>

Transponder konfidensiell kontaktapp for aktive barneforeldre og ansatte

PERSONALET VED TORDERØD BARNEHAGE

Styrer: Lita Haddal

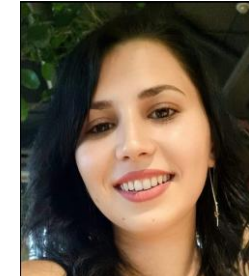
MA, Early Childhood Education

Pedagogisk leder: Maryana Kiaka

Barnehagelærer

Barnehagelærer: Elena Dumitru

Barnehagelærer

Assistent: Malin Holmgren

Barne- og Ungdomsarbeider

Assistent: Melinda Kiss

Barnepleier

Spesial pedagog: Line Thorbjørnsen

Barnehagelærer

I permisjon:

Styrer Maria Erichsen

Barnehagelærer

Pedagogisk leder Ivana Zivanovic

Barnehagelærer

Assistent Line Ihlang

Barne- og Ungdomsarbeider

INNHold

PERSONALET VED TORDERØD BARNEHAGE	4
MÅL FOR TORDERØD BARNEHAGE.....	7
BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD.....	9
TILVENNING	10
PEDAGOGISK PLAN: Torderød Vinduet, Temaer, Verdier	12
SJU FAGOMRÅDER	18
REGGIO EMILIA FILOSOFI.....	20
BARNs MEDVIRKNING.....	21
ARBEIDSMÅL OG METODER FOR HVERDAGSSITUASJONENE.....	23
DANNING GJENNOM OMSORG, LEK OG LÆRING.....	27
LEK OG LÆRING	28
SYSTEMATISK SPRÅKARBEID I SMÅGRUPPER	29
LIVSMESTRING OG HELSE.....	30

MOBBING	31
MANGFOLD OG LIKEVERD	32
BÆREKRAFTIG UTVIKLING	33
MILJØTRAPPA	34
PROGRESJON.....	35
PLANLEGGING, DOKUMENTASJON OG VURDERING.....	36
DIGITALE PRAKSIS	38
SAMARBEID MELLOM HJEM OG BARNEHAGE	39
OVERGANGEN BARNEHAGE-SKOLE/SFO	40
BARNEHAGEKALENDER/ÅRSHJUL 2025/26.	42
DAGENS HØYDEPUNKTER.....	44
MENY.....	46
DAGSRYTME	47

MÅL FOR TORDERØD BARNEHAGE

Vi er en liten barnehage som ligger sentralt på Jeløya - den lille barnehagen, med det store hjertet.

Vi brenner for at alle barn skal oppleve at de er verdifulle og viktige for verden.

Vår intensjon med vårt arbeid er å gjøre en så god jobb som mulig.

Dette innebærer å være til stede i det vi gjør hver dag, og behandle hvert enkelt barn med verdighet.

I Torderød barnehage har vi en utvidet formålsparagraf.

Vi er en kristen barnehage, og vi vektlegger de kristne høytidene.

1. Vi ønsker at barna, gradvis gjennom mange år, skal tilegne seg kristne grunnverdier.

Vi tror at menneskelige indre verdier er noe barna tilegner seg i tidlig alder. Derfor har vi både i barnehagen og skolen fokus på dette. Hver måned fokuserer vi på en indre menneskelig verdi. Torderød barnehage er verdimessig forankret i kristen tro og tradisjon. Dette verdigrunnlaget formidles blant annet gjennom sang og musikk, bibelfortellinger og kristen høytidsmarkering. Våre ansatte jobber med «hjertet», og er opptatt av å sette gode spor i barna. De voksne som arbeider i Torderød barnehage skal kjennetegnes ved å være nærværende, hjertevarme og skape et trygt sted å være barn, foreldre og ansatte.

2. Vi ønsker å jobbe i en barnehage der barna og deres behov står i fokus.

- Hvert barn skal få oppleve seg selv som et unikt og verdsatt individ, samtidig som det også er en del av fellesskapet. Å hjelpe barn til å utvikle et positivt selvbilde samt sosial kompetanse, ser vi på som en av våre viktigste oppgaver.
- Vi legger vekt på å lytte til barna og behandle dem med respekt, slik vi voksne behandler hverandre oss imellom.
- Vi er opptatte av å legge til rette for aktiviteter ute, og vi er så heldige å ha Torderød Parken som nærmeste nabo, som vi benytter oss av ofte.
- Vi vil arbeide for at miljøet på avdelingen preges av trygghet og glede. Er man trygg og føler tilhørighet med barn og voksne i sitt miljø, kan man gå ut i verden å prøve og feile. På det grunnlaget håper vi at barna tør å utforske sine omgivelser og oppleve mestring.
- Vi legger spesielt vekt på det gode samspill mellom barn og voksen, og mellom barn og barn.

Slik gjør vi det ...

- Trygghet jobber vi blant annet med ved å ha en fast tilknytningsperson for hvert barn.
- Dagsrytmen er lik fra dag til dag
- Ukeplanen er fast slik at hverdagen er forutsigbar for barnet.
- Det som er kjent vil som regel oppleves som trygt. Samtidig er det viktig for oss å kunne være spontane - det blir kjedelig både for oss og barna dersom det aldri oppstår overraskelser i hverdagen. Vi voksne vil prøve å ta vare på øyeblikket og undre oss sammen med barna.
- Vi ser at barna, foreldrene og personalet danner en helhet der de ulike faktorene påvirker hverandre gjensidig.
- For å oppnå barnehagens visjon om å skape en god barnehage preget av trygghet, trivsel og tilhørighet er det en del nøkkelord som blir viktige; respekt, forutsigbarhet, anerkjennelse, tillit og stabilitet.

BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD

Samspill og glede - vi er til stede!

Barnehageloven og Rammeplanen for Barnehagen fastsatt av Kunnskapsdepartementet (01.08.2017) definerer det pedagogiske innholdet og oppgaver i barnehagens årsplan. I Norge bruker vi det som stillaset for planlegging for barnas beste, vår vurdering av arbeidet, og veiledning for hvordan vi når en barnehage standard som er profesjonell.

"Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling. Barnehagens fysiske miljø skal være trygt og utfordrende og gi barna allsidige bevegelseserfaringer. Personalet skal utforme det fysiske miljøet slik at alle barn får muligheter til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter, og slik at leker og materiell er tilgjengelig for barna." (Rammeplan for barnehagen 01.08.17)

TILVENNING

En god tilvenning er viktig for nye barn og foresatte. Vi ønsker at barn og foresatte skal føle seg ivaretatt hos oss. Tilvenning kan sees på som en periode hvor barn, foresatte og personalet skal bli kjent med hverandre, barnehagen, dagsrytme og rutiner.

For de aller minste tilbyr vi besøksdager i juni. På den måten håper vi å legge et godt grunnlag for en trygg tilvenning til høsten.

En god start er viktig for barnets trivsel i barnehagen. Å begynne i barnehagen for første gang er en stor begivenhet i barnets liv. Det er derfor nødvendig å sette av tid til en trygg tilvenning. Tilvenning bør skje gradvis og sammen med foresatte.

For å etablere trygghet, vil barnet få en tilknytningsperson. Tilknytningspersonen skal være barnet og foresatte sin kontaktperson. Tilknytningspersonen er med barnet hele tiden så langt det lar seg gjøre, og tar imot barn og foresatte om morgenen og når det blir hentet. Når vi ser at barnet viser trygghet introduserer vi flere i personalet.

Det er veldig individuelt hvor lang tid barnet bruker på å tilpasse seg den nye hverdagen, men vi anbefaler at dere setter av minst tre dager, helst fem dager. Målet er at overgangen fra hjem til barnehage ikke skal oppleves som et brudd, men som en utvidelse av muligheten for kontakt med andre og nye erfaringer. Det kan være vanskelig å overlate barnet sitt til mennesker man ikke kjenner. Man kan bli usikker på om det er til det beste for barnet, og om barnet vil få det godt i barnehagen. Dette er følelser de fleste foreldre opplever, og vi ser gjerne at du snakker med oss om det. Tilvenning til nytt miljø og nye situasjoner er en prosess som tar tid. Alle nye foreldre i barnehagen får tilbud om en «bli kjent samtale» før oppstart, og en tilvenningssamtale noen uker etter oppstart.

Et detaljert hefte deles ut til nye foresatte med oversikt over tilvenningsperioden dag for dag, svar på vanlige spørsmål om barnehagehverdagen, og kontaktinformasjon til tilknytningspersonen de har fått tildelt. (Se separat vedlegg: Tilvenningsskriv)

Det var første dagen i barnehagen for lille Birk. Han synes det var altfor mye bråk. Altfor mange barn. Og verden virket veldig stor. Han gråt.

Primærkontakten Kari satte seg på gulvet sammen med ham og tok ham i fanget. Med armene hennes rundt ham var det noe tryggere, men det var høye lyder overalt. Han krøp bakover tett inntil kroppen til Kari og lukket igjen øynene. Like ved siden av dem lå det noen store byggeklosser. Den ene så ut som en vindusramme med brede sprosser og åpne firkanter å se gjennom. Kari holdt ansiktet sitt inntil Birk og tittet gjennom vinduet. «Oi, se der», sa hun. Sammen kunne de se ut mot det som skjedde rundt dem.

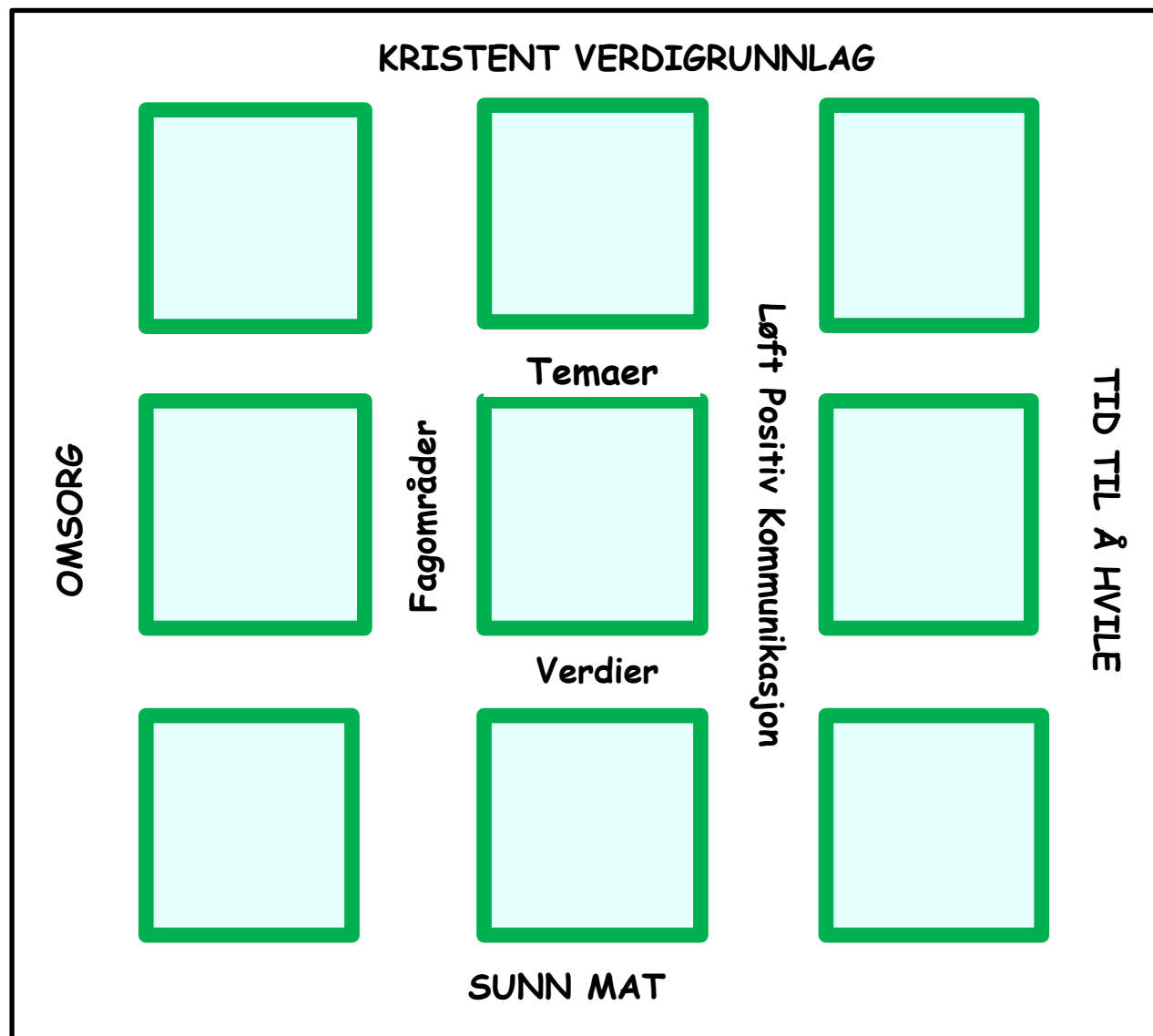
Noe merkelig skjedde. Plutselig var de på et stille sted med det store ukjente på den andre siden av vinduet og det kunne ikke nå dem. Sammen rettet de vinduet litt her og litt der. De kunne se større barn farte forbi uten å røre dem. De kunne se opp mot taket og se de store rørene som dekket taket og laget en summende lyd. Nå lignet lyden på et fly kanskje. Eller en bil? Kari tenkte det samme for hun begynte å nynne sangen, «Tut tut, sier Pappas bil.» Den kunne han. Beste synger den. Birk tittet på Kari. Hun luktet faktisk litt som Beste. Han pustet dypt inn og slapp luften ut igjen. Kari la ikke ned vinduet. De satt og så gjennom det lenge. De fulgte med alt som skjedde sammen.

Når de voksne hjalp de andre barna med å vaske hendene, så han at det kom mat på bordet. Da tenkte han det kunne være greit å titte på andre siden av vinduet. Nå fikk han se at barna satt på sofaen og ventet på at noe skulle skje. Nå var de stille. «Kom nå her, Sett deg der, Hva skal vi nå gjøre?» sang de. Kari sang den lavt slik at han ikke skvatt. En annen voksen holdt en bok med bilder i og fortalte om ei jente som het Emma. Hun skulle til legen. Oi. Den kunne han. Kari så på ham med store øyne og spurte, «Kjenner du den? Har du hørt den før? Skal vi gå bort og se på bildene sammen med de andre?» «Etterpå skal vi spise, skjønner du.»

Birk nikket og slapp vinduet. Sammen med Kari gikk de bort til sofaen og hørte på den spennende fortellingen om en annen som torde gjøre noe nytt.

Dette var fortellingen om hvordan Torderød Vinduet begynte å påvirke Birk. Rammen på vinduet handler om trygghet og trivsel. Når den er på plass, kan lærdom og medvirkning begynne. Vinduet blir en beskyttelse som er sterk nok til å tåle motvind, men den er også ment for å åpnes og frisk luft får komme inn. Gjennom Torderød Vinduet får man en utsikt som kan vare resten av livet.

T
E
C
H
N
I
S
K
Ø
R
D
E
R
O
T

- Frisk luft og en utsikt for livet

(L. Haddal, 2021)

VÅR PEDAGOGISK PLAN

TORDERØD VINDUET - *en utsikt for livet*

Gjennom Torderød Vinduet vårt får barna forhåpentlig se en verden som er spennende og lokkende å utforske, men solid og værfast i framtiden.

"Vaner og handlingsmønstre tar form allerede fra tidlig alder. Gode vaner som tilegnes i barnehagealder, kan vare livet ut. Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse." (RP, 2017, s.49)

Som en Reggio Emilia-inspirert barnehage følger vi barnas interesser når vi planlegger aktiviteter. Men for å holde en ryddig plan som vi kan følge videre og gjenta, fordype, og tilpasse våre forskjellige aldersnivåer, har vi utviklet Torderød Vinduet, med støttende sprøsser til den pedagogiske rammen i Torderød barnehage.

TEMAENE

Vi velger et hovedtema som strømmer gjennom barnehagens arbeid hvert år. Vi jobber tverrfaglig innenfor dette temaet gjennom året med bruk av bøker, drama, musikk, dans, film, osv. som redskap. Samtidig følger vi barna og deres interesser som vi inkluderer inn i temaet.

"Barnehagen skal gi barn mulighet til å oppleve naturen og undre seg over naturfenomener."

Årets tema er - Årstidene.

Her har vi mye å snakke om, følge med og utforske. Våre månedlige temaer blir varierte aspekter av årets tema.

Hvorfor jobbe med årstidene i barnehagen?

Faglig begrunnelsen er at det:

- Gir barna erfaringer med natur og miljø, i tråd med Rammeplanens fagområde: Natur, miljø og teknologi.
- Bidrar til språkutvikling, gjennom begrepslæring, sang, samtaler og bøker.
- Gir sensoriske og motoriske opplevelser knyttet til vær, klær, temperatur, og aktiviteter.
- Styrker identitet og tilhørighet, ved å følge årets rytme med tradisjoner og markeringer.
- Fremmer observasjon og undring hos barn, som er sentralt i arbeid med utforsking og naturforståelse.

Arbeidsplan for årets tema: ÅRSTIDER		- Barna skal få erfaring med årstidenes kjennetegn gjennom sansing, lek og aktiviteter. - Barna skal utvikle språk og begreper knyttet til vær, natur og årstidsendringer. - Barna skal delta i tradisjoner og markeringer som følger årstidene.		
ALDERSGRUPPE	ÅRSTID	MÅL	AKTIVITET	FAGLIG BEGRUNNELSE
0-3 ÅR 	HØST 🍁	Oppleve farger, vær og naturforandringer.	- Sansestunder med blader, kongler og regnvann. - Lage enkle trykk med høstblader og maling. - Synge sanger som "Høsten kommer nå".	Små barn lærer gjennom sansing og kroppslig erfaring, og høsten gir naturlige stimuli: farger, vind, regn og teksturer. Ved å ta på blader og høre værlyder, utvikler barna sensorisk bevissthet og begreper (glatt, vått, brunt, kaldt).
	VINTER ❄️	Erfare snø, kulde og vinterklær.	- Leke med is og snø ute. - Kle på/av dukker med vinterklær. - Lage enkle snøfigurer av bomull inne.	Vinteren gir mulighet for motorisk læring (balanse i snø), og begreper som "kald", "glatt", "snø". Påkledning og temperatur gir naturlige samtaler om kroppsbevissthet og selvstendighet.
	VÅR 🌸	Oppdage nytt liv i naturen.	- Plante karse inne i vinduskarmen. - Se på knopper, fugler og blomster ute. - Male med vårfarger (grønn, gul, rosa).	Små barn utvikler forståelse for liv og vekst gjennom konkrete opplevelser. Å følge en spire over tid styrker oppmerksomhet og undring.
	SOMMER ☀️	Utforske varme, vann og utelek.	- Vannlek og sandkasse. - Piknik på gresset. - Synge sommersanger.	Sommeren innbyr til sensorisk lek og bevegelse. Vannlek gir både glede og grunnlag for tidlig teknologiforståelse (helling, fylling, flyte/synke).

ALDERSGRUPPE	ÅRSTID	MÅL	AKTIVITET	FAGLIG BEGRUNNELSE
3-6 ÅR 	HØST 🍁	Undersøke endringer i naturen og utvikle begreper.	- Lage høstbilder med naturmaterialer. - Gå på tur og samle blader, steiner og frø. - Snakke om hvorfor trær mister bladene.	Styrker språklig og naturfaglig utvikling. Barna lærer å kategorisere og samtale om observasjoner – en viktig del av realfaglig tenkning.
	VINTER ❄️	Utforske fenomener som is, snø og mørke.	- Lage islykter. - Måle snødybde eller se hvordan vann fryser. - Lære om dyr som bor i snøen.	Vinteren gir rom for eksperimenter og samtaler om vær og temperatur. Gjennom lek og undring stimuleres barns forskningslyst og turtaking i dialog.
	VÅR 🌸	Observere liv og forandring i naturen.	- Lage "vårbok" med tegninger og bilder. - Besøke andedam eller se på blomster som spirer. - Lære om insektliv.	Barn får innsikt i naturens sykluser, utvikler observasjonsevne, og knytter følelser og verdier til miljøet (miljøbevissthet i tidlig alder).
	SOMMER ☀️	Nyte samspill og utforskning i varme omgivelser.	- Vanneksperimenter: lage elver, båter, flyte/synke. - Telle insekter eller samle blomster. - Lære om sol og skygge.	Sommer gir grobunn for matematisk og naturvitenskapelig utforskning i lek. Barna trener på å observere, telle og forklare sammen med andre.
<i>"Barna skal få kjennskap til årstidenes syklus og hvordan naturen forandrer seg." (Rammeplan for barnehagen 01.08.17)</i>				

VERDIENE

For å illustrere verdiene velger vi Bibelhistorier. Bibelen inneholder mange flotte historier som viser hvordan en verdi er viktig for handlingen og lærer oss hvordan vi skal være mot hverandre. Historiene er både spennende og lærerike på en gang. Vi bruker Barnas bibel, flanellograf, lekefigurer, og korte tegnefilmer som fortellermåte.

Temaene og verdiene blir ført fram i våre daglige samlingsstunder og aktivitetene vi velger. De gjennomsyrrer dagen. Disse tankene og holdningene skal prege de voksnes samvær med barna i barnehagen! Vi låner relevante bøker på biblioteket, lærer sanger og regler rundt temaene og verdiene, og tar turer som understreker konseptene.

Måned	Verdi	Bibelfortelling
August	Omsorg	Den gode hyrde (Joh 10,11)
September	Kjærlighet	Den gode samaritan (Luk 10)
Oktober	Tilgivelse	Den bortkomne sønn (Luk 15)
November	Takknemlighet	De ti spedalske (Luk 17)
Desember	Glede	Jesu fødsel (Luk 2)
Januar	Hjelpsomhet	Jesus metter 5000 (Joh 6)
Februar	Ærlighet	Sakkeus (Luk 19)
Mars	Fred	Jesus stilner stormen (Mark 4)
April	Tålmodighet	Job og prøvelsene (Job 1-2)
Mai	Skaperverk	Skapelsen (1 Mos 1)
Juni	Rettferdighet	Daniel i løvehulen (Dan 6)
Juli	Lydighet	Noah bygger arken (1 Mos 6)

7 FAGOMRÅDER

Rammeplanen deler barnehagens periodiske innhold inn i sju fagområder. Disse fagområdene vil sjelden opptre isolert. Flere områder vil ofte være representert samtidig i et temaopplegg og i forbindelse med hverdagsaktiviteter og turer i nærmiljøet. For å sikre et allsidig innhold forutsetter Rammeplanen at alle barn skal få del i innhold fra alle fagområdene hvert år. Vi skal gi noen eksempler på hvordan vi arbeider for at disse fagområdene skal være dekket. I alt vi gjør, tar vi hensyn til barnets alder, og prøver å dekke hvert enkelt sine behov. Vi setter søkelys på et fagområde hver dag.

Kommunikasjon, språk og tekst:

Være gode forbilder for barna, tydelige i vårt språk. Bruke bøker, lese og prate om hva vi ser. Samlingsstunder hvor vi prater og synger mye. Være bevisst i rutinesituasjoner (måltider, stell, av- og påkledning), få i gang gode samtaler hvor barna kan undre seg og stille spørsmål. Vi bruker Snakkepakken som er delt inn i 7 områder; kropp, klær, husdyr, farger, eventyr og mat.

Kropp, bevegelse, mat og helse:

La leken være dominerende og utfordrende, både ute og inne. Oppfordre barna til å bruke kroppen, turer som gir utfordring. Og så bruker vi gymsal. Barna skal oppleve motivasjon og mestring ut fra egne forutsetninger. Legge vekt på kosthold, felles måltider. Samarbeide med foreldrene om viktigheten av et sunt kosthold. Legge grunnlag for gode rutiner angående hygiene, kost, aktivitet, yoga og hvile. Vi er en vegetarisk barnehage, og fører et vegetarisk kosthold.

Kunst, kultur og kreativitet:

La barna få kjennskap til ulike formingsaktiviteter, tilpasset alderen. Sette søkelys på farger. Høre på musikk, synge, danse og bruke enkle instrumenter. Bruke sangleker, rim og regler.

Natur, miljø og teknologi:

La barna få oppleve naturen og nærmiljøet rundt barnehagen som arena for lek og læring. Bruke ulike leker og hjelpemidler i det daglige. Formidle interesse for planter og dyr, for eksempel ved å plante frø, gi fuglene mat osv.

Etikk, religion og filosofi:

Formidle våre kristne grunnverdier på ulike måter. Markere høytider og merkedager. Lære å være sammen, vise omsorg og ta hensyn til hverandre, hjelpe til å løse konflikter. Rimelig grensesetting, lære om rett og galt, "god folkeskikk". Vi fokuserer på en verdi hver måned, som f.eks. nestekjærlighet, tålmodighet, samarbeid og hjelpsomhet.

Nærmiljø og samfunn:

La barna bli kjent med området rundt oss, butikk, post, skole osv. Rette fokus mot at vi har tilhørighet, til familiene våre, barnehagen og samfunnet ellers. Oppleve like muligheter for jenter og gutter.

Antall, rom og form:

Sørge for at vi har tilgang til ulike leker og materiell som gir barna erfaring med tall og tallbegreper. Være bevisst hvordan vi samtaler med barna; hvor mange vi er i gruppa, hvor mange fingre, tær, øyne vi har osv. Bruk de lekene hver og en viser interesse for som en ressurs til å telle, sortere etter form og farge, sammenligne. Bruke hverdagsaktiviteter og leken til å forme, telle, lage ulike mønstre, for eksempel i sand og snø.

REGGIO EMILIA FILOSOFI

Vi inspireres av Reggio Emilia pedagogikkens filosofi som oppsto i den lille byen Reggio Emilia i Italia og var grunnlagt av Loris Malaguzzi som så barnas utforskning og delaktighet som to viktige begreper i filosofien.

- Barna blir sett på som kompetente, nysgjerrige og utforskende. Man tenker at barn lærer gjennom å konstruere sin egen kunnskap i samhandling med andre barn, omgivelsene sine og kompetente nysgjerrige voksne.
- Barna skal få utvikle sine tanker, mot og kunnskap. Det er viktig å holde barnets spørsmål, hypoteser og teorier levende, samtidig som man studerer måten barnet leter etter svar og skaper mening i omverden.
- Et verktøy i denne sammenheng er pedagogisk dokumentasjon. Dokumentasjon bidrar til å synliggjøre arbeidet til barna og den pedagogiske praksisen.
- I Reggio Emilia snakker man om de hundre språk, som er en metafor for at det finnes mange måter å uttrykke seg på.
- Reggio Emilias filosofi sier at det finnes tre pedagoger i barnehagen: Barnet, den voksne, og det fysiske miljøet.

Hvordan kan vi jobbe med Reggio Emilia:

Reggio Emilia filosofien er ikke et program eller en metode som vi kan kopiere eller overta- vi må tilpasse filosofien slik at den passer oss i Torderød barnehage. Barnehagens pedagogikk må også stadig fornyes og utvikles, med barns behov som utgangspunkt og i takt med det moderne samfunnets raske forandring. Vi henter inspirasjon fra filosofien og arbeidsmåtene i Reggio Emilia, og på den måten utvikler vi innholdet i vår barnehage ut fra våre forutsetninger, vår kultur og våre rammebetingelser. En forutsetning for dette er at de ansatte jobber systematisk og hele tiden har et ønske om å utvikle seg selv og barnehagens innhold i tråd med barna, foreldrene og samfunnets ønsker. Vi mener at filosofien går hand i hand med LØFT kommunikasjon (Løsningsfokusert tilnærming) og opplever at Reggio Emilia filosofien er i tråd med Rammeplan for barnehager.

BARNES MEDVIRKNING

"Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet." (Barnehageloven §3)

Medvirkning inkluderer barns rett til å få støtte i å uttrykke seg, bli synlig og handle sammen med andre. Barnas behov skal være i fokus.

Barn må både få oppleve tilknytning og fellesskap å kjenne at de kan utøve sin selvbestemmelse og uttrykke egne intensjoner. Barna må støttes til å leve seg inn i andres situasjon og til å ta hensyn til andre. Både kroppslig og språklig gir barna uttrykk for hvordan de har det. De yngste barna formidler sine synspunkter ved kroppsholdninger, mimikk og andre følelsesmessige uttrykk. Barns følelsesmessige uttrykk skal bli tatt på alvor i vår barnehage. Barn må støttes til å undre seg og stille spørsmål. De må oppmuntres aktivt til å gi uttrykk for sine tanker og meninger og møte anerkjennelse for det.

Barna skal ha en hverdag som gir dem følelsen av å bli sett, hørt og forstått. Barna skal oppleve at de er med på å påvirke at noe skjer, og kjenne at deltakelse faktisk bidrar til endring.

Barns medvirkning i praksis:

1. *Organisering*
 - små grupper
 - aldersdelte grupper
2. *Aktiviteter*
 - hverdagsaktiviteter
 - tema aktiviteter
 - formingsaktiviteter
 - turer
 - prosjekter
 - mat
3. *Fysisk miljø*
 - det fysiske rom som tredje pedagog
4. *Dokumentasjon*
 - bilder fra prosessen og ferdig arbeid
 - utstillinger
 - praksisfortellinger/utsagn fra barn
 - permer til hvert barn
5. *Vurdering*
 - drøfting i små grupper
 - spørsmål til de største barna
 - fjes med forskjellig uttrykk til å peke på

Medvirkningens positive konsekvenser:

- ☺ ansvar,
- ☺ tilhørighet,
- ☺ engasjement,
- ☺ selvfølelse (å bety noe),
- ☺ identitet,
- ☺ samhörighet,
- ☺ meningsfylt produksjon,
- ☺ demokrati trening
(lære seg å nå fram i fellesskap).

ARBEIDSMÅL OG METODER FOR HVERDAGSSITUASJONENE

For små barn foregår mye av samspill, utvikling og læring i hverdagssituasjonene. Det er trygt for barna å kunne forutsi sin egen hverdag. En av våre viktigste oppgaver er derfor å ta vare på mulighetene som ligger i disse situasjonene.

SITUASJON	MÅL	INNHold/METODER
Levering	• barn og foreldre skal føle seg velkommen • utveksling av informasjon	• vi lager en god rutine rundt avskjeden, går til vinduet og vinker eller ser om barnet ønsker en annen avskjed • ta imot i garderoben, hilse på hverandre og ta imot beskjeder • dersom frokosten er i gang er det fint om barnet blir fulgt inn på avdeling og at avskjeden tas ved bordet
Stell	• innlæring av praktiske • ferdigheter • renslighet • en-til-en kontakt, omsorg, • nærhet • kroppsbevissthet og begrepstrening	• hjelpe/minne barna på toalettbesøk • vaske hender før mat og etter toalettbesøk • vi tar oss god tid sammen med hvert enkelt barn, setter ord på det vi gjør, og barnas kroppsdelar
Måltider	• å tilfredsstille barnas behov for mat og drikke • sosialt samvær, humor og glede • å lære bordskikk: ☺ de eldste barna skal spørre og svare på en akseptabel måte	• frokost, lunsj og ettermiddagsmåltid • faste plasser ved bordet da dette gir ro og trygghet • dekke bordet, barna hjelper til • barna forsyner seg selv med hjelp/veiledning av de voksne, spiser med

	☺ de voksne sier for de minste det som forventes at de skal si, f.eks. "takkk for maten" ☺ barna skal lære å hjelpe hverandre sitte rolig ved bordet ☺ lære å lytte til hverandre ☺ selvstendighetstrening (spise selv, bruke bestikk, forsyne seg) ☺ barna skal lære å kjenne på egne behov, f.eks. at de er mette ☺ språkutvikling/begrepstrening	bestikk, sender mat til hverandre og venter på tur • barn og voksne samtaler • takke for maten/synge bordvers og takkesang • barnas signaler og meninger skal møtes med respekt av de voksne • de voksne skal sitte ved bordet, være tilgjengelige • vi tar oss god tid
Garderobesituasjonen	• selvstendighetstrening, omsorg og nærhet • begrepstrening • lære å kjenne på egne behov, se sammenhenger	• gi barnet plass og tid i garderoben og på badet • trene på å ta av og på klær (hjelp/veiledning fra voksne) • samtale om hvilke plagg man har på hvilke kroppsdeler osv. • samtale om været, og hva slags klær som egner seg. Barna er med og bestemmer til en viss grad hva de skal ha på seg.

Utelek/turer	• bli kjent og trygg på utemiljøet (utelekeplass, nærmiljø og skogen) • gi muligheter for allsidig lek og motorisk utfoldelse, førstehåndserfaringer • lære seg å være ute i all slags vær • bli kjent med hverandre, både voksne og barn	• vi skal være ute hver dag og gå mye på tur • fast turdag • ha tid til å stoppe opp og se på det som barna er opptatt av • de voksne skal hjelpe/støtte barna i utforskingen, hjelpe dem med å komme i gang med og opprettholde leker
Søvn/hvile	• dekke det individuelle behovet for søvn og hvile • ha et behagelig avbrekk i en travel hverdag	• faste soveplasser m/smokk, kosedyr og lignende • barna skal være mette, tørre og rene • faste ritualer før barna legger seg
Samlingsstund	• lære navnene til hverandre, gruppefellesskap • ta opp ting/emner barna er opptatt av • kulturformidling, humor og glede • lytte til og dele opplevelser med hverandre • øve seg på å snakke høyt	

Aktiviteter	• barna skal få utfordringer og varierte aktivitetsmuligheter som står i forhold til utvikling og alder • barna skal utvikle seg både grov- og finmotorisk • barna skal bruke, og utvikle alle sansene gjennom varierte aktiviteter • språk- og begrepsutvikling • utvikle fellesskapsfølelse, humor og glede	
Lek	• leken skal være lystbetont og en glede i seg selv • utvikle evnen til rolletaking og fantasi • utvikle lekekompetanse, velge lekeaktivitet ut fra eget ønske og behov • gå fra parallell- til samlek • vennskap • språklig, sosial og emosjonell utvikling	• avsette mye tid til frilek • aktive voksne • legge til rette for god og variert lek ved å sette av tid, dele i grupper og ha rekvisitter tilgjengelig • tilrettelagt lek som konstruksjonslek, sangleker, regelleker, spill, tegning, maling, modellering, bevegelse, vannlek osv. • støtte barnas initiativer til lek, og hjelpe dem videre dersom det stagnerer
Henting	• god avslutning på dagen • utveksle informasjon	• bli med i garderoben hvis det lar seg gjøre • snakke litt om dagen som har gått, hva har skjedd? evt. episoder • si "ha det bra" til hverandre

DANNING GJENNOM OMSORG, LEK OG LÆRING

"Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap." (Barnehageloven).

"Danning handler om å utvikle kunnskap, verdier og holdninger sammen, gjennom dialog — hvor alle anerkjennes som selvstendige mennesker med følelser og tanker i en felles prosess". - Anne Schjelderup

Slik gjør vi det ...

Under dialog/samtale blir barna utfordret til å tenke selv og sette ord på sine tanker og spørsmål. I Torderød barnehage bruker vi samtaler med barna blant annet i samlingsstund, under lek, ved måltidene og daglige gjøremål, til å fremme barnas synspunkter og hjelpe dem å skape mening i sin verden. Samtalene våre kan være planlagt rundt temaer og verdier som gir vekt til innholdet og forsterker fellesskapet vårt. Her får barna selv anledning til å ta opp sine synspunkter og undringer som blir anerkjent av de voksne til stede.

Under lek utforsker barn problemløsninger. Personalet hjelper dem å sette ord på og uttrykke sine følelser og forståelse av omverdenen. Barnehagen tilrettelegger for et variert lekelandskap, for å imøtekomme barnas behov for ulike typer lek. Gjennom dialog og observasjoner under lek, blir barnas valg av aktivitet og deltakelse i gruppen støttet av personalet. De får positiv bekreftelse, konkret hjelp til å fullføre egne valg, og hjelp til å reflektere over konsekvensene.

Målet er å gi barna mulighet til å søke kunnskap, reflektere over og vurdere hvordan verden egentlig er. Stille spørsmål og ytre motstand, og plassere seg selv i den verden de er en del av på en håpefull og positiv måte.

LEK OG LÆRING

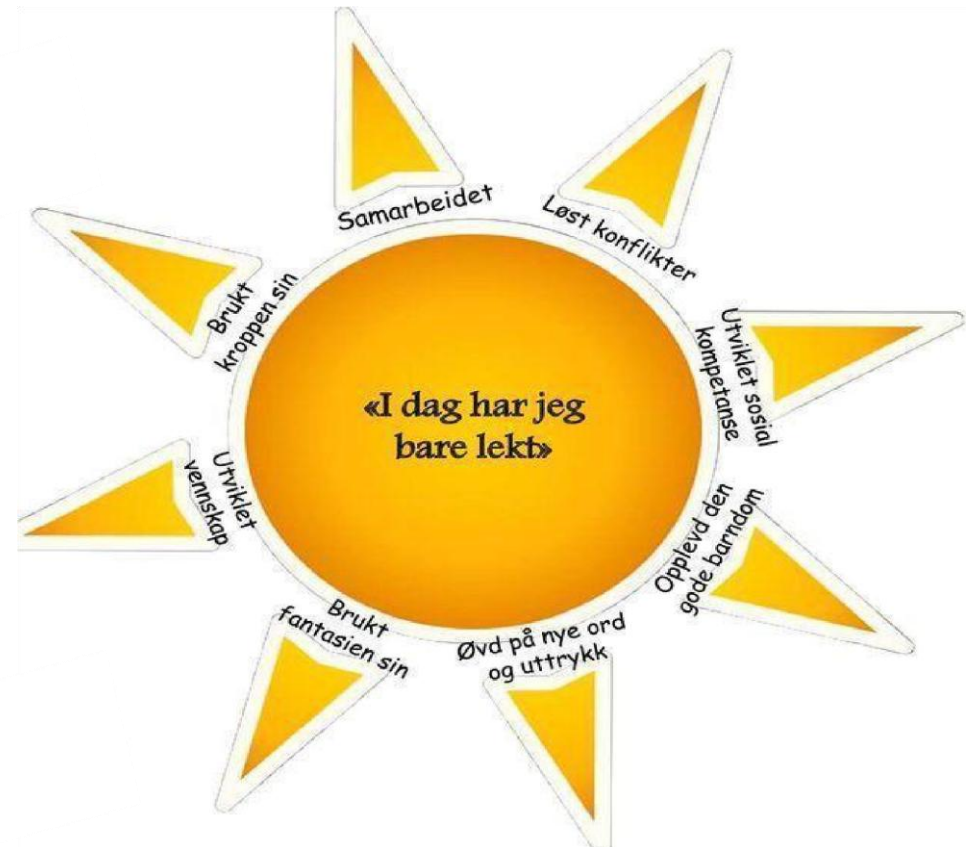
Lek:

Leken er barnas viktigste uttryksform. Leken fremmer utvikling på alle områder. Leken er en del av barnekulturen og gjenspeiler forhold i barnets oppvekstmiljø. Barnehagehverdagen skal være preget av gode følelsesmessige opplevelser og leken bør romme mye latter, glede og humor. Gjennom leken får barna prøve ut erfaringer, bearbeide opplevelser og utvikle tanker. I leken utløses barnas naturlige spontanitet, fantasi, nysgjerrighet og skapertrang. Vi må gi barn tilgang til et bredt spekter av materiale som stimulerer til lek og utforsking, som et grunnlag for læring. Venner og lekekamerater er svært vesentlig for å utvikle sosial kompetanse og vi skal legge til rette for at alle barna har mulighet for lek hver dag. Å delta i lek og få venner er grunnlaget for barns trivsel og meningsskaping i barnehagen.

Slik gjør vi det ...

- gir barna mye tid til lek
- legger til rette for allsidig lek
- motiverer barna til å prøve nye leker
- er gode rollemodeller
- motiverer til rollelek og drama
- er til støtte for barn som trenger hjelp med leken

Når du henter i barnehagen og spør barnet ditt hva det har gjort, svarer det ofte: "Jeg har bare lekt". Men det faktiske barnet ditt har gjort mens det har lekt er ...
(Fritt etter Kari Pape 2013)

SYSTEMATISK SPRÅKARBEID I SMÅGRUPPER

Torderød barnehage deltar for tredje år i dette viktige kommunalt språkprosjektet. Våre ansatte deltar i opplæring og kurs i språkarbeid med de yngste barna ledet av PVK (Avdeling Pedagogisk Veiledning og Kvalitet).

Barnas språk har stor betydning for barnas trivsel og følelse av mestring i hverdagen. Utfordringer med å kunne snakke kan skape store problemer for et barn både nå og i fremtiden. Et barn kan bli belastet sosialt, psykisk, emosjonelt og akademisk.

Formålet med systematisk språkarbeid i smågrupper er hovedsakelig tilrettelegging av det daglige tilbudet for barn som trenger ekstra støtte i forhold til verbalspråklige utfordringer slik at barn får rask hjelp og tilrettelegging for å unngå at utfordringer vokser seg større.

Målgruppen blir barn med lav språkforståelse i forhold til alder og flerspråklige barn som har lite erfaring med norsk språk. Vi har fokuset mot både innhold, form og bruk av språket og skal gjennom lek, musikk, og kreativitet, jobbe systematisk innenfor språkgruppene slik at de barna som trenger det får støtte for en mer systematisk språkstimulering.

"Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud. Tilrettelegging skal vurderes underveis og justeres i tråd med barnets behov og utvikling" (KD, 2017, s.40)

LIVSMESTRING OG HELSE

"Barnet skal få oppleve mestring og glede over livet ..."

"Ansatte og foreldre har et felles ansvar for at mobbing ikke får utvikle seg i barnehagen!" (Barne- og familiedepartementet)

Slik gjør vi det ...

Vi skal hjelpe barna med å mestre livet, og forberede de på at samfunnet kan by på motgang. Barna skal lære hvordan de kan løse konflikter på en god måte, og forskjellen på rett og galt. De skal kunne ta hensyn, lære empati, få venner og beholde dem. De voksne er oppmerksomme på det barna mestrer, og gir positiv tilbakemelding. Barna skal få mestringsfølelse på flere plan, fra å vaske hendene sine uten hjelp til å lage mat de selv skal spise. Vi bruker LØFT - positiv super tilbakemelding, en løsningsfokustert arbeidsmåte til glede for barn!

"Voksne har en etisk forpliktelse til å handle omsorgsfullt overfor alle barn i barnehagen. Barn fortjener en barndom preget av vennskap, fantasifull lek, gode opplevelser og nære og trygge relasjoner til både voksne og de andre barna. Mobbing hører ikke hjemme i den gode barndommen!" (Barne- og familiedepartementet)

MOBBING

Barnehagen har nulltoleranse mot mobbing. I tidligere år har man «vegret» seg for å kalle systematisk plaging av andre barn for mobbing. Det har blitt betegnet som erting, sosial umodenhet osv. Imidlertid har fokuset nå endret seg. Barnehagen har utarbeidet en egen forebyggende plan mot mobbing som deles ut til foreldre. (Se separat vedlegg: Handlingsplan mot mobbing)

Slik gjør vi det ...

- Vi lager planer ut fra barnegruppens sammensetning.
- Vi deler gruppa flere ganger i uka for å få bedre kontakt med barna, slik blir det roligere og lettere for barna å få sagt noe høyt.
- Vi erfarer at vi som voksne får bedre oversikt over hva barna presterer.

"Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette."

(Rammeplan for barnehagen 01.08.17)

"Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser."

(Rammeplan for barnehagen 01.08.17)

MANGFOLD OG LIKEVERD

Vi er en barnehage med flerkulturelt mangfold. Vi har en flerkulturell pedagogisk tilnærming, noe som betyr at mangfoldet synes i barnehagens læringsmiljø. Vi vet at barn som møtes med respekt fra barn og voksne vil trives og utvikle seg i en positiv retning.

Barnehagen er en viktig arena for møter mellom mennesker med ulikt språk, kjønn, utseende og kulturell bakgrunn. Det mangfoldet som finnes i vårt nærmiljø gjenspeiles i barnehagen. Vi jobber aktivt med å synliggjøre de ulike kulturene vi har representert i barnehagen. Ved å synliggjøre barnas kultur og kulturelle bakgrunn, bidrar vi til at barn utvikler en positiv identitet, og et godt selvbilde og selvtillit. Vi er et personale med gode kunnskaper om språklig og kulturelt mangfold. I år får vi også veiledning av PVK i Moss kommune (Pedagogisk veiledning og kvalitet) for å utvide vår kompetanse innenfor dette tema språk. Vi jobber målrettet for å få et godt samarbeid med foreldre og vi ser på foreldre som barnas viktigste støttespillere. Vi ønsker at barna skal føle stolthet over sin bakgrunn.

Vi vil ...

- At barna skal utvikle respekt for og forståelse for det som er annerledes.
- At barn skal kunne oppleve mangfold som en ressurs.
- At barnehagen skal fremme inkludering og et flerkulturelt fellesskap.
- At barnehagen skal forebygge rasisme og fremme toleranse.

Likestilling og likeverd

Inkludering er fundamentet i barnehagens verdigrunnlag. Vi skal gjenspeile mangfoldet i samfunnet i forhold til funksjonsnivå, alder, kjønn, kultur, språk og familiebakgrunn. Vi har ansvar for at alle barn får oppleve at de selv, og alle i gruppen, er betydningsfulle personer for fellesskapet. Vi vektlegger at barna skal få positive opplevelser som gir dem muligheten til å vokse sosialt. Ingen barn skal oppleve å bli satt utenfor eller ikke være med i lek over lengre tid. Barnas egenart skal tas vare på og utvikles.

BÆREKRAFTIG UTVIKLING

"Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barnehagen skal legge grunnlag for barnas evne til å tenke kritisk, handle etisk og vise solidaritet. Barna skal gjøre erfaringer med å gi omsorg og ta vare på omgivelsene og naturen. Barna skal få naturopplevelser og bli kjent med naturens mangfold, og barnehagen skal bidra til at barna opplever tilhørighet til naturen." (Rammeplan for barnehagen 01.08.17)

Vi skal finne på aktiviteter som er med på å fremme en begynnende forståelse for bærekraftig utvikling. Å få gode naturopplevelser og å bli kjent med naturens mangfold er sentralt for dannelsen av et miljøbevisst menneske.

"Gjennom arbeid med natur, miljø og teknologi skal barnehagen bidra til at barna får kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling, lærer av naturen og utvikler respekt og begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare på naturen." (Rammeplan for barnehagen 01.08.17)

Naturopplevelser i tidlig barndom blir ofte ansett som av betydning for barns holdninger til natur senere i livet. Barns opplevelser i og med natur står sentralt. Ved å gå tur blir barna kjent med nærområdet og naturen, de får se naturen endre seg fra tid til tid. Det er viktig å lære barna å rydde opp etter seg når de er på tur i naturen, og ved å ta med ekstra poser kan vi plukke søppel vi finner på veien. På denne måten lærer barna hvor viktig det er at vi tar vare på naturen, og at vi ikke skal forsøple.

For å få frem at vi jobber med bærekraftig utvikling i vår barnehage, og for at barna skal få kjennskap til dette temaet har vi fått inn bærekraftig utvikling i våre pedagogiske planer. Vi går mye på tur, og er mye ute. Vi snakker mye med barna om viktigheten av å ta vare på naturen, og hvordan barna kan bidra. Når barna finner insekter ute, snakker vi om de og hvilken nytte de gjør for naturen slik at vi passer på å ikke drepe de. Inne i barnehagen har vi søppelsortering, barna lærer hva som skal kastes hvor og hvorfor.

MILJØTRAPPA

*"Vi arver ikke jorden av
forfedrene våre, men
låner den av barna."*
-Gammelt indisk ordtak

**Ta ansvar for
framtida og en
bærekraftig utvikling**

Påvirke og medvirke

**Samtale og begynne å
forstå**

**Oppdage
mangfoldet
i naturen**

Være i naturen

PROGRESJON

"Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang." (Rammeplan for barnehagen 01.08.17)

"Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnet interesser, kunnskaper og ferdigheter." (Barnehageloven §2)

I løpet av de første årene i barnehagen skal barna oppleve mestring, samtidig er det viktig at barna får oppgaver som gir dem mulighet til å lære ting og få god selvfølelse. Barna må få ulike utfordringer og de skal oppleve at de lærer stadig mer, og vi må finne en balanse mellom det å oppleve mestring og å kunne strekke seg etter nye mål.

Progresjon skal følge barnet, og ikke en bestemt aldersgruppe. Derfor deler vi ikke kun i aldershomogene grupper, men vi deler også mye på tvers av alder. Mye læring skjer gjennom hverdagsaktiviteter, annen læring skjer i planlagte, tilrettelagte aktiviteter.

Å arbeide med progresjon vil også kreve at vi som voksne i barnehagen arbeider med pedagogisk dokumentasjon. Vi skal være lyttende til det barna forteller oss, både gjennom samtaler, lek og aktiviteter. Her vil vi få innblikk i hva barna er opptatt av, det kan være nye temaer eller det kan være at vi må arbeide mer med et tema fordi dette er ikke barna "ferdige" med enda.

PLANLEGGING, DOKUMENTASJON OG VURDERING

"Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som skal planlegges, dokumenteres og vurderes. Den enkelte barnehagen står fritt til å velge metoder og omfang ut ifra lokale forutsetninger og behov." (Rammeplan for barnehagene 01.08.17)

Planlegging: personalets arbeid og barnas læring må gjøres synlig som grunnlag for refleksjon over barnehagens verdigrunnlag og oppgaver

Slik gjør vi det ...

- Vi har 5 planleggingsdager pr. år og 1 personalmøte pr måned som brukes til å utarbeide planer.
- Vi har en årsplan og månedsplaner for å informere foreldre om personalets arbeid og barns virksomhet i barnehagen hvilket er viktig som grunnlag for barnehagens
- Alle som arbeider fast i barnehagen har planleggingstid for å kunne møte forberedt til de ulike aktivitetene.
- Planene er skriftlige for å kunne synliggjøre og evaluere eget planarbeid.

Dokumentasjon: viser hva barn opplever i barnehagen og danner grunnlag for vurdering.

Slik gjør vi det ...

- Vi tar foto av ulike situasjoner i barnehagen, og vi har utstillinger.
- Vi observerer hverdagssituasjoner jevnlig med skriftlige, løpende observasjoner.
- I forhold til enkeltbarn bruker vi observasjonsskjemaet «Alle med».
- Vi har brukerundersøkelse en gang i året. Vi har foreldremøter 2 ganger pr. år som dokumenteres gjennom skriftlige referater, og nyttes som grunnlag for refleksjon over samarbeidet med foreldrene.
- Vi har to foreldresamtaler i året, som også dokumenteres med kort skriftlig referat. I forkant av foreldresamtalene har vi en samtale med barnet, ut ifra det enkelte barns modenhet, som dokumenteres skriftlig. I denne samtalen fokuserer vi på trivsel.
- Vi bruker også deler av skjemaet "Vi vurderer barnehagen vår".

Vurdering: refleksjon over barnehagen som arena for lek og læring, og derigjennom utvikling og fornyelse.

Slik gjør vi det ...

- Arbeidet vårt med barnegruppa og enkeltbarn vurderes på mange forskjellige måter. Daglige samtaler, diskusjoner og noterte observasjoner skaper grunnlag for videre arbeid og endring.
- God kommunikasjon mellom de ansatte står i fokus. Hver dag gjøres fortløpende muntlige vurderinger mens vi er på jobb.
- Foreldre inviteres til vurderingsarbeid gjennom brukerundersøkelser, foreldremøter, og foreldresamtaler.
- Barnehagens pedagogiske arbeid vurderes på personalmøter, og endring skjer ved behov

BARNEHAGENS DIGITALE PRAKSIS

Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læreprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn. Ved bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive sammen med barna.

Slik gjør vi det ...

- Barnehagen er utstyrt med PC, Ipad og digitalt kamera.
- Personalet undersøker/søker informasjon sammen med barna ved hjelp av PC/Ipad f.eks. i forbindelse med tema arbeid eller spontan undring fra barna.
- PC/Ipad brukes sammen med skjerm til film, dokumentar, musikk etc.
- Barna er med å dokumentere med bilder og film med Ipad. Personalet bevisstgjør barna på hva vi dokumenterer og hvorfor.
- Samtaler rundt digital dømmekraft, hva er greit å ta bilder av og ikke.
- Personalet er med på å utforske kreativ og skapende bruk av digitale verktøy sammen med barna.

SAMARBEID MELLOM HJEM OG BARNEHAGE

"For å sikre samarbeidet med barnas hjem, skal hver barnehage ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg." (Barnehageloven §4)

Foreldrene er våre viktigste samarbeidspartnere og vi ønsker et nært og åpent samarbeid. Et godt samarbeid mellom personalet og foreldrene er det beste utgangspunkt for arbeidet med barna. Det er viktig at foreldrene føler seg hjemme i barnehagen, og er trygge på at barna har et godt sted å være og at de blir best mulig tatt vare på når det gjelder fysiske og psykiske behov.

Uformelt samarbeid er den daglige kontakten i bringe-/hente situasjonene, samt ved foreldrekafe/frokost, temakvelder og dugnader.

Formelt samarbeid er foreldremøter som vil bli holdt 2 ganger i året og foreldresamtaler om barnas utvikling. De avholdes 2 ganger i året, en på høsten og en på våren hvor av en er obligatorisk.

Mål for samarbeidet:

- foreldrene skal føle seg trygge på at barna har det godt i barnehagen
- foreldrene skal ha tillit til personalet
- relasjonen mellom personalet og foreldre skal være preget av den gode dialog
- barnehagen skal være lyttende til foreldrenes forventninger og ønsker barnets beste

SU (Samarbeidsutvalg): 1 representant for foresatte med vara: Sacha og Elise Foss scafoss@gmail.com og elisesk00@gmail.com

Representant for ansatte med vara: Malin Holmgren, malinho@torderod.no

Representant for eier: Styrer, styrer@torderod.no

- SU skal ivareta samarbeidet mellom barnehagen og foreldrene. SU skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ.
- Utvalget skal særlig være med å drøfte barnehagens ideelle grunnlag og arbeide for å fremme kontakt mellom barnehagen og lokalsamfunnet.
- Alle foreldrene i barnehagen er med i SU, og kan derfor ta opp saker i SU gjennom de valgte representantene.
- SU foreldrerepresentant blir valgt på første foreldremøte på høsten.

OVERGANG BARNEHAGE-SKOLE/SFO (Moss kommunes årshjul)

https://www.moss.kommune.no/_f/p1/iba7e5c86-38c8-4909-8518-ced8f6f094c3/plan-for-overgang-barnehage-skole-sfo-2023.pdf

"Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og evt. skolefritidsordning. Dette skal skje i nært samarbeid med barnets hjem. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner." (Rammeplan for barnehagen 01.08.17)

	TILTAK	ANSVAR
August	* Barnehage og skole utveksler aktivitetsplaner	Barnehagen og skolen
September	* Hospitering - førskolelærer til skolen for å observere/bli kjent med skolens praksis * Bli kjent-samtale med foresatte og kontaktlærer i 1.trinn* Samordne aktiviteter	Skolen
TID	* Felles aktivitet barnehage/skole (tur, samling e.l.) * Foreldremøte for 5 åringer. Info om gruppa og opplegget for overgangen til skole/SFO	Skolen inviterer Barnehagen
November	* Samtale med foresatte til skolestartere * Der vil vi ta opp følgende temaer: ☺ Barnets ressurser i møte med skolen ☺ Barnets samspill med andre ☺ Selvstendighet og praktiske ferdigheter ☺ Motorikk ☺ Konsentrasjon ☺ Språk og begreper ☺ Hva skal vi øve på mot skolestart?	Barnehagen

	☺ Spesielle bekymringer i forbindelse med skolestart ☺ Ved behov - avtale møte mellom foreldre, skolen og barnehage.	
Januar	* Innskrivning	Skolen
Februar	* Avtaler besøksdager for skolestarter * Overgangssamtaler der dette er avtalt på foreldresamtalen i barnehagen	Barnehagen tar kontakt med skolen Etter avtale
Mars	* Skjema "Hei, dette er meg" ferdigstilles og leveres i april. * Faddere til kommende 1.trinns elever besøker barnehagen	Barnehagen Skolen tar kontakt
April	* Kommende førstetrinns lærer inn i barnehagen. * Kommende skolestartere besøker skole og SFO	Skolen tar kontakt Skolen
Mai	* Bli-kjent-dager skole og SFO * Evt. utfylling av skjema "Dette er mitt barn". * Foreldremøte om skole og SFO etter bli-kjent-dagen.	Skolen
Juni	* Skolestarterne inviteres til eventuell aktivitet på skolen.	Skolen

TORDERØD BARNEHAGEKALENDER/ ÅRSHJUL

FORELDRE ER MED

BARE BARNA ER MED

BARNEHAGEN ER STENGT

2025

MÅNED & verdi	DATO	AKTIVITET
AUGUST <i>omsorg</i>	4. mandag	Første dag etter sommerferien
	29. fredag	Plandag. Barnehagen er stengt.
SEPTEMBER <i>kjærlighet</i>	3. onsdag	Foreldremøte kl.18
	16. tirsdag	Dugnad kl.17 Kom klar til å male sovelåven ute! Kom når du kan; gi beskjed til Maryana.
OKTOBER <i>tilgivelse</i>	29.09-03.10 (Uke 40)	Høstferie for skolen. Barnehagen åpen.
	21. tirsdag	Høstfest foreldre og barn kl.16. Vi takker for daglig brød og deler et suppemåltid sammen.
	24. fredag	FN-dagen Vi markerer barnekonvensjonen og ADRA, skolens innsamlingsaksjon.
NOVEMBER <i>takknemlighet</i>	10 -21 Ukene 46 & 47	FORELDRESAMTALER
DESEMBER <i>glede</i>	12. fredag	Lucia feiring med lysfest kl.16 på lekeplassen. Fint om barna har med hvit skjorte og glitter girlandere. Barnehagen står for batterilys.
	17. onsdag	Nissefest/Grøttest. Barna har med seg nisseluer!
	19. fredag	Pysjfest. Vi koser oss i pysjene og tøflene våre hele dagen!
	19. fredag	Siste dag før juleferien.
	22.12.25 - 01.01.26	JULEFERIE

2026

MÅNED & verdi	DATO	AKTIVITET
JANUAR <i>hjelpsomhet</i>	2. fredag	Plandag. Barnehagen er stengt.
	5. mandag	Første dag etter juleferien
	26. mandag & 27. tirsdag	Plandager. Barnehagen er stengt.
FEBRUAR <i>ærlighet</i>	6. fredag	Samefolkets dag
	13. fredag	Karneval
	15. søndag	Fastelavnssøndag
	16.02-20.02 (Uke 8)	Vinterferie for skolen. Barnehagen er åpen.
MARS <i>fred</i>	27. fredag	Påskelunsj
	27. fredag	Siste dag før påskeferie
	30.3 –06.04	PÅSKEFERIE. Barnehagen er stengt.
APRIL <i>tålmodighet</i>	7. tirsdag	Første dag etter påskeferie
	15. onsdag	Foreldremøte kl.18.00
	28. tirsdag	Dugnad kl.17.00. Kom i arbeidsklær! Vi tar våronna!
MAI <i>skaperverk</i>	1. fredag	Offentlig høytidsdag. Barnehagen er stengt
	13. onsdag	Maifest. Vi feirer nasjonaldagen vår med barnetog i barnehagen. Oppmøte for foreldre i Torderødparken kl. 15. Bevertning i barnehagen etterpå.
	14. torsdag	Kristi himmelfartsdag, barnehagen er stengt
	15. fredag	Plandag. Barnehagen er stengt.
	17. søndag	Grunnlovsdagen.
	25. mandag	2. pinsedag. Barnehagen er stengt
JUNI <i>rettferdighet</i>	17. onsdag	Sommeravslutning kl.16.00
JULI <i>lydighet</i>	10. fredag	Siste dag før sommerferien.
	13.07-31.07 Ukene 29, 30, 31	Barnehagen er stengt p.g.a. sommerferie
AUGUST	3. mandag Uke 32	Barnehagen åpner igjen.
Plandager: 29.08.2025, 02.01.2026, 26.01 & 27.01.2026, 15.05.2026		

DAGENS HØYDEPUNKTER

Gymsal

Da vi deler bygg med skolen er vi så heldige å ha gymsal som vi får bruke. Her får barna utfolde sine motoriske evner. Vi finner på forskjellige aktiviteter for barna i gymsalen hvor de får kjenne på mestringsfølelse og får trent opp motorikken sin på ulike stadier. I tillegg har vi mye utelek og går turer i nærmiljøet.

Hviling

"Barna skal ha mulighet til ro, hvile og avslapning i løpet av barnehagedagen." (Rammeplan for barnehagen 01.08.17)

Vi har hvilestund i barnehagen. Alle barna får legge seg ned på matter med teppe og pute. Barna slapper litt av i løpet av en ellers aktiv dag, mens de ser i bøker og holder et kosedyr eller liten lek. Vi setter på rolig musikk, mørklegger rommet, og tenner på lyslenker og fargede lamper som inviterer barna til å undre seg inn i sine egne tanker og hvile ører, munnen og kroppen. De yngste barna har også sovetid i vogn, slik at de orker mer i løpet av dagen. Til frukttid har vi igjen en rolig stund med barna i samlende aktiviteter som lesestund eller musikk.

Mat

Spisemiljøet i barnehagen skal fremme helse, mat - og måltidsglede. (Helsedirektorat)

Vi er en vegetar og sukker-redusert barnehage. I løpet av uken, serverer vi tre varmmetter der varmmat på fredager rulleres. Eller så tilbyr vi barna salatbar med pasta eller couscous som tilbehør og mye ferske grønnsaker. Vi tilbyr melk til frokost. Vi er opptatt av sunt, variert og næringsrikt kosthold som tar hensyn til barnas behov for protein og fett. I år skal vi prøve oss på brødbaking hver uke. Vi håper å kunne produsere sunnere brød og venter mye glede og moro med barnas deltagelse.

På fredagene med varmmat får barna være med å bestemme, handle inn og hjelpe til med å lage maten. Vi får bruke

Bursdag

"Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller." (RP, 2017, livsmestring og helse)

Siden vi er opptatte av kosthold velger vi å ha eget tilbud til barnas bursdagsfeiring. Barnehagen ordner med mat til fruktmåltidet der barna kan velge mellom havrevafler, fruktsalat med yoghurt, eller hjemmelaget is av frukt.

Dette har også forankring i våre tanker om å utjevne sosiale forskjeller og å unngå forventninger om visse typer kaker/is når det er bursdag som kan bli et negativt fokus blant barna.

<https://www.instagram.com/ernaeringsmamma:>

<https://www.instagram.com/pedledern>

Levering og henting

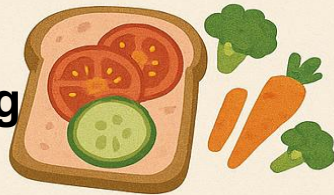
- For å skape trygghet og ro ved måltidet er det to ansatte sittende ved frokostbordet. Barna som kommer etter frokost har begynt, bør følges av foreldrene til bordet.
- Barnehagen åpner kl.07.00 og stenger kl.17. Vi ber dere overholde åpningstidene våre.
- Dersom noen andre enn foreldre skal hente barnet må de ha deres tillatelse og vi må få beskjed.

MATMENY FOR BARNEHAGE

MANDAG
Grøt

TIRSDAG
Brødskive m/ pålegg
og grønnsaker

ONSDAG
Stekt ris m/
grønnsaker

TORSDAG
Suppe m/
rundstykker

FREDAG
Varmmat

"Gjennom medvirkning i mat- og måltidsaktiviteter skal barna motiveres til å spise sunn mat og få grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse."
(RP, 2017, s.49)

**O DU SOM METTER LITEN FUGL,
VELSIGN VÅR MAT, O GUD.
AMEN.**

Jeg takker borte, jeg takker hjemme,
Jeg takker, det må jeg aldri glemme,
Om jeg er liten, om jeg er stor,
Så må jeg takke det sier Mor,
Så må jeg takke, det sier Mor.
Takk for maten!

Dagsrytm

Tidspunkt	Aktivitet	Småttroll (0-3 år)	Eplebarn/Kråkene (3-6 år)
07.00-08.00	Åpning og frilek	Frilek	Frilek
08.00-08.30	Frokost	Felles	Felles
09.00-09.30	Morgenmøte (felles)	Felles	Felles
09.30-10.10	Temabasert aktivitet (ute/inne)	Ute/inne aktiviteter	Ute/inne aktiviteter
10.10-10.30	Samlingsstund	Samlingsstund	-
10.30-11.30	Lunsj	Lunsj	-
11.00-11.30	Samlingsstund	-	Samlingsstund
11.30-12.15	Lunsj	Sovetid starter	Lunsj
12.15-12.45	Hvile	Sovetid fortsetter	Hvile
12.45-14.15	Frilek (ute/inne)	Sovetid fortsetter	Frilek (ute/inne)
14.30-15.00	Frukt	Felles	Felles
15.00-17.00	Frilek (ute/inne)	Felles	Felles
17.00	Barnehagen stenger	-	-

Fagområder per dag

Ukedag	Fagområde
Mandag	Språk
Tirsdag	Kropp og helse
Onsdag	kreativitet
Torsdag	Tur og Natur
Fredag	Matematikk

NB!

Barna bør være i barnehagen senest kl.09.00 hver dag, ellers må det gis beskjed om annet. Dagsrytmen er tilrettelagt for de minste barna som må sove om dagen.

*"Og de bar små barn til ham for at han skulle røre ved dem; men disiplene truet dem som bar dem.
Men da Jesus så det, ble han harm og sa til dem:*

*La de små barna komme til meg, hindre dem ikke! For Guds rike hører slike til.
Sannelig sier jeg dere:*

*Den som ikke tar imot Guds rike som et lite barn, skal slett ikke komme inn i det!
Og han tok dem på fanget og la hendene på dem og velsignet dem."*

Markus 10, 13-16